

ENAGrup – Enflasyon Araştırma Grubu

2021, Ekonomik Analiz

05 Ocak 2022

2021 Yılı Ekonomik Analiz Raporu

Enagrup ailesi olarak, 2021 yılında ekonomik ve finansal çalışmalarımızdan elde ettiğimiz tüm verilerin sonuçlarını sizlerle paylaşmaya karar vermiştik. Bunun yansımalarını da vatandaşlarımızın, ulusal ve uluslararası akademisyen topluluklarının, saygın ulusal ve uluslararası basın yayın organlarının verdiği manevi destekler ile görmüş bulunuyoruz. Son 1 senedir tüm ekonomik ve finansal verileri grup çatımızda bulunan akademisyen ve gönüllü arkadaşlarımız ile gece gündüz çalışarak hatta ailelerimize ve sevdiğimizimize dahi zaman ayıramayarak elde ettik.

Bu çalışmaları özet raporlar ile sizlere en anlaşılır şekilde ulaştırmaya çalıştık. Birçok sorun karşımıza çıksa da, bilim ve etik kurallar çerçevesinde bu çalışmalarımızı yaptık ve halkın bilgi alma özgürlüğü kapsamında yılmadan, çekinmeden bu çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bu bağlamda 2021 yılında dünyada ve ülkemizde ekonomik ve finansal gidişat nasıldı ve önümüzdeki yılda bizleri neler bekliyor sorularınıza cevaplarınızı bu raporumuzda bulabileceksiniz.

Ekonomiyi Etkileyen Dış Faktörler

Koronavirüs kapanmaları sonrasındaki dönemde (sadece ABD ekseninde 2,1 trilyon dolarlık ekonomik kayıp oluştu ve küresel çapta trilyonlarca dolarlık bir zarar döneminden bahsediyoruz) hem FED hem de ECB tarafında artan para arzı ile birlikte tüm dünyada enflasyonun bir anda çok fazla yükseldiği (AB’de son 30 yılın, ABD’de ise son 20 yılın en yüksek verileri) ve buna karşı önlem olarak da varlık alımlarının azaltıldığı ve faiz artışlarının gerçekleşmeye başladığı bir döneme girilmekte olduğunun uzun süredir raporlarımız içerisinde tespitini yapıyoruz.

Küresel finans piyasalarında risk iştahının artmaya devam ettiğini ve borsaların hiçbir düzeltme yapmadan ilerlemeye devam ettiğini ancak küresel güven endekslerinin 2008 krizindeki seviyelere geldiğini, üretici ve tüketici fiyatlarının uygulanan para politikaları sebebiyle yüksek oranda arttığını gözlemledik. Bunun dolaylı etkisinin uygulanan para politikaları sayesinde tüm dünyadaki gelir eşitsizliğini yükselttiğini ve tarihte en son 2. Dünya savaşı öncesindeki seviyelere geldiğini endişe ile takip ediyoruz.

Gelişmekte olan ekonomilerde son 20 yılın en düşük ekonomik büyüme rakamlarını OECD raporlarında da görebilirsiniz. Küresel bazda en yoksul sınıftaki insanların gelirlerindeki azalışın korona ile birlikte 100 milyon insanı daha aşırı yoksulluğa sevk ettiğini dünya bankası verilerinden gözlemledik. Bu raporda hem ülkeler arasındaki hem de ekonomik sınıflar arasındaki ayrımın keskinleştiğini ve gelişmiş ekonomiler ile fakir ülkeler ayrımının oluştuğu gibi zengin-fakir ayrımı da piyasalara pompalanan teşvik paketlerinin alt sınıflara ve fakir ülkelere uğramadığını belirtiyor.

Gelişmiş ülkelerde uygulanan para politikalarının emtia fiyatlarındaki dalgalanmayı artırması ile geçen yıla kıyasla emtia grubunda %80 oranında artış gerçekleşti. Enerji maliyetlerindeki artışın üretim endekslerine negatif yönlü etkisi oluştu ve hem üretim maliyetleri hem de lojistik maliyetlerindeki yükseliş, gelişmekte olan ve fakir ülkelerdeki ithalatta düşüşe yol açtı. Küresel iklim krizi kaynaklı gıda fiyatlarındaki büyük volatil hareketlerin yoksulluk dalgalarının içinde boğuşan insanların güvenli gıdaya erişmesindeki zorlukları arttırdı.

Önümüzdeki yıl için gelişmiş ülkelerin merkez bankalarının faiz artırımı kararları ile birlikte enflasyon dalgalarının önüne geçme planının gelişmiş ekonomilerde deflasyonist hareketlere sebep olmasını tahmin ediyoruz. Bunun diğer yansıması ise buhran ekonomisi dönemine benzer bir kırılma yaratacağını, sıcak paraya bağımlı ekonomilerin yüksek oranlı enflasyon sarmalına girebileceğini, GSYH/borç oranı yüksek olan gelişmekte olan ülke ekonomilerinin daha yoğun enflasyonist döneme girebileceğini ön görüyoruz.

Bunun küresel ekonomik sonuçlarında uluslararası piyasalarda ayı piyasasının oluşabileceğini ve küresel krizin sistemik olarak tüm ekonomilere yansiyebileceğini ve bunun içinde SDR yardımlarının artacağını, haliyle uzun zamandır konuşulmakta olan SDR'nin altın standardına bağlanması konusunun tekrar gündeme geleceğini ve yüksek oranda altın rezervi bulunan gelişmekte olan ülkelerin enflasyon sarmalına girmemek için bunları satmak zorunda kalacağını düşünüyoruz.

Ekonomiyi Etkileyen İç Faktörler

İmkansız üçlü (döviz-faiz-enflasyon) konusunu bu yıl ki raporlarımızda çok kere vurgulamıştık. Bu üçlü sarmalında yaşanan ve yaklaşık 40 yıldan bu yana süregelen ve birinci, ikinci ve üçüncü kuşak olarak adlandırılan ekonomik kriz sürecinde, ülkemizde hala döviz şoklarına dayalı birinci kuşak krizlerin tecrübe edilmesi sanırız en ilginç tecrübelerin yanında yer alıyor.

Yeni döviz şokumuz ilk önce 7,20'lere çıkan kur artışını tutmak için aniden yüksek oranda bir faiz artışı ile başladı. Sonrasında ise yükselen döviz kurlarını tutmak için MB ile kamu bankaları döviz rezervlerini eritmeye başladı. İç ve dış ekonomik faktörlerden kaynaklanan enflasyon oranındaki artışın bu süreci izlediğini gözlemledik. Arkasından ise liranın döviz karşısında tarihi değer kaybını yaşayan Türkiye ekonomisi sonucunda kurları tutmak için klasik yapıda rezerv eritme yoluna gidildi.

ENAGrup yıllık enflasyon oranı %82.81 ile tarihi bir fiyat sıçramasını yaşadı ekoomimiz. Sadece enflasyonda değil, aynı zamanda istihdam yaratma kapasitesinin artmaması ve üretimde baz etkisi dışında cılız kıpırdanma ekonominin ayakları üzerinde durmasını engelledi. Fakirleştiren büyüme nitelikli ihracat hacmindeki artış ise ne yeni bir istihdam ne de ücretler genel seviyesinde bir artış yarattı.

Bu arada, iflas oranlarında görülmemiş şekilde artış yaşandığı, esasen bu konuda 2018 yılından beri gözle görülür bir iyileşme olmadığı ve haliyle yaratılamayan istihdamın işsizlik oranlarındaki iyileşmeyi engellediğini gözlemledik. Elektrik üretimi-tüketimi tarafında nüfusa oranla gerekli artışın gerçekleşmediği ve gerekli toparlanmanın oluşmadığı ve emtia fiyatlarındaki oynaklık sebebiyle olarak sanayi şirketlerinin önünü görememesi sebebiyle üretimlerini düşürdüğünü gözlemledik.

Ayrıca M2 ve M3 tanımlı para arzı verilerinde son bir yılda 1,5 katlık bir artışı gözlemledik. Haliyle enflasyona arttırıcı etkisi olan bu para arzının ülke risk primini artırıcı etkisini tartışmaya gerek olmadığını vurulamak isteriz. Teşvik ve kredi genişlemesine dayalı maliye politikalarının da etkin bir

kaynak dağılımını yaratmadığını, h  met harcamaları ile vergi politikalarındaki değişimin ekonomik durgunluğu ortadan kaldırııcı bir etkiye sahip olmadığını s  lemek yanlış olmaz.

Enagrup olarak bilimsel veriler ile elde ettiğimiz sonuçları etik doğrularımız ile sizlere sunmaya devam ediyoruz.

Saygılarımızla,



ENAGrup – Enflasyon Araştırma Grubu

- Twitter : <https://twitter.com/ENAGRUP>

- Web : <http://enagrup.org/>

Yasal Uyarı: Bu dokümanda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme ve yorum güvenilir olduğu düşünölen kaynaklardan elde edilmiş olup, ENAGrup tarafından burada sunulan bilgilerin doğruluğu ve bütönlüğü konusunda makul özen gösterilmiş olmakla beraber, olabilecek hatalar ve eksikliklerden ENAGroup sorumlu değildir. Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez ve söz konusu içerik haber verilmeksizin çıkarılabilir veya değiştirilebilir. Burada yer alan bilgiler aksi belirtilmedikçe ENAGrup'un sahip olduğu enflasyon hesaplama yöntem ve metodolojisi ile diğer kişisel görüşlerine dayanmaktadır. **Mevcut yöntem ve metodolojinin tüm telif hakları ENAGroup tarafından alınmiş ve patent işlemleri sürmekte olup, bu yöntem ve metodoloji patent koruma kanunu kapsamında korunmaya alınmiştır. Mevcut metodoloji ve yöntemin aynı/benzer isim ile kullanılması, pazarlanması veya maddi kazanç edilmeye çalışılması durumunda, ENAGroup Türk Patent ve Marka Kurumu'nun patent mevzuatından doğan kanuni haklarını saklı tutar. Tüm hakları saklıdır.**